

Sy-li spěwał,  
Pilnje džěłať,  
Strowja će  
Swójbny statok  
A twój swjatok  
Zradny je.

Za staw sprócný  
Napoj mócný  
Lubosé ma;  
Bóh pak swěrný  
Přez spar měrný  
Čerstwosé da.



Njech ty spěwaš,  
Swěrnje džěłať  
Wšědne dny;  
Džěń pak swjaty,  
Duši daty,  
Wotpočń ty.

Z njebjes mana  
Njech éi khmana  
Ziwnosé je;  
Ziwa woda,  
Kiž Bóh poda,  
Wokřew F.

## Šserbske njedželiske kopjeno.

Wudawa šo kóždu kóbotu w Šsmolerjez knihicziščežerńi w Budyšinje a placzi šchwórtlětnje 1,50 hr. š portom.

### Njedželu Zwofawit.

Matth. 4, 1—11.

„Njewjedź naš do špytowanja“, tak spěwamy w šwjatym Wótcze-naschu. Ale je tuta próstwa nam kóždy čas šětro naleženje, dokeľ šo špytowanja bojimy a wěmy, kajtu štrašnu móz móže šly njepšheczel nad nami dohycz, hdyž njewachujemy a šo njemodlimy? Abo njeczujemy šo hysto tak wěsezi, šo na móžnotu pada njemyšlimy a ša nušne njedžeržimy, spěwacž: „njewjedź naš do špytowanja“? Bohaty, hewak dobročimny, ale šwe wězacy wěry šlowli šnjes měješče šlužobnika, š kotrymž jeho dowěrliwego wašchnja dla rady šo rošwězowasche a kiž dyrbješče wšchudže š nim bncz, kiž pak tež šwojeho Šbóžnika šnajesche a šo š njemu pošnawasche. Šas tutón šnjes šwojeho šlužobnika šo praschješče, tak š jeho wěru šteji a hacž je š nej špokojom. Ššlužobnik šdychujo wotmolwi: „Mój Šbóžnik drje je pschezo šwěrnny, ale š mojej šwěrnosčzu hubjenje došč šteji. Šly njepšheczel mje pschezo špytuje a mi přěduje a wlecze“. Jeho šnjes šo šmějo džěšče: „Šcho, š tobu čžert šo tak šabjera a šy tola pobožny muž? Šola mje je žyle hinať. Ša žadny pobožny muž njepšym ale ša wo tajkich špytowanjach nicžo njpšym“. Wotwocž šo špodžiwaja wotmolwi: „Čže wy teho žyle wěšty, šo čžert wam nicžo njeczimi?“ „Šaj, žyle wěseže — mi hiščeže žaneje nušy njeje čžiniť“, šnapšhecžimi tamny šnjes. Šo někotrych dnjach džěšče wón se šwojim šlužobnikom na kaczu hońtwu. Štradžu přehelšiwšči ššli do čžjody kacžow. Dwe abo tři běchu mowte, runje tak wjele běchu šranjenych. Mowte wostaji š woprědka ležo a šo jenož prózowasche, šranjene kacžki došahnyčž a škónžowacž. Ššlužobnik jena pomhasche. Ša jene dobo šwo-

jemu šnjesej pschiwola: „Měť wěm, čžehodla čžert wam žaneje nušy njeczimi a mi tak wjele. Wy čže kaž te mowte kacžki. Še wostaji hońtwjeť ležo, dokeľ šu jemu wěšte a jemu njeczěknju. Ša šym kaž te šranjene kacžki a šy tam njepšhecželej čžeknyčž. Šehodla mje pschězěha a mje došahnyčž šyta. Šdy hiščeže wy, šuby šnježe, ras špytali, jeneho hřěha šo wostajicž, dha hiščeže bōry šhoniť, tak šly njepšheczel se wšchelakimi špytowanjami šo bliži a pak tu pak tam wam kamjenje na pucž čžiknyje“. Šaj, šuby čžitarjo, tak je. Duchownje mowti, kiž lohošmyšleni po šwojich hřěchnych pucžach šhodža, čži nicžo wo špytowanjach njepšym. Š čžemu dyrbi čžert jich hiščeže nadděhacž? Wšchako šu šžo jeho. Ale hdyž čžemy našemu Šbóžnikowej šlubjenu šwěrnosčž džeržecž a na jeho puočach šhodžicž, dha bōry ša tym pschindžemy, tak čžěžko šo nam to čžini, tak móže pak wjelele pak šrudoba pak jedyn njepšhecžel pak jedyn pscheczel naš šhablazych ščiniť, dha nawukniemy spěwacž: „Njewjedź naš do špytowanja“. Wo špytowanjach čže š nam dženska tež našče šwj. ščjenje rěčžecž. Dženska je přěnja njedžela wo šwj. pošnym čžaku. Čžehodla pak šteji tuto ščjenje wo Šhryštušowym špytowanju na čžole wšchitlich ščenzow tuteho pošneho čžaka? Šehodla, dokeľ měješče Šhryštušowe čžerpjenje a wumrjecze tón wotšknjenty šonz, „šo by wón te čžertowšče škutki škaštyť“. „Šaj, wěricže dha wy hiščeže šo čžert je“, woprašča šo mudracžki pošbožneho knihikupža. Šon wotmolwi: „Přjedy niž, ale wot teho čžaka, šo š wotewrjentymaj wocžomaj do šwěta hladam, to wěry, dokeľ wšchudžom jeho šlědy widžu.“ Woprawdže, hdyž š wotewrjentymaj wocžomaj do šwěta hladamy a pschewoščem do šwojeje wutrobny, dha widžimy došč wo škutkowanju čžerta. Šajžy hřōšni a šli njebhychu čžlowjekojšo byli, šo šo bjes šobu ro-

torhaja a so do njeiboža storeča, hdyž njeby sady nich cžert stal a jich naschepuwal. Tajke hro'ne myšle a pschecza njebychu nam pschischle, hdy njeby cžert je w naš budzil. Se wschej mozu a lekno'žju naš pschezo jako do spytowanja wjedže, so by naš t padej pschinjeł a do swojeje mozy dostal. Hdyž ie žebi něhdy iwažil, kamo Jesuša do spytowanja wjesč, dha naš wěcze njebudže pschepuscheczič. Tehodla: „Budžte stróbi a wachujče, pschetož wasch pschecziwnik, tón cžert, khodži wołolo jako ružazy lam a pyta, kohož by póžrjel.“ Jesuž je w spytowanjach kručze stal a cžerta wotpošafal. Wostanjemy my tež pschezo kručzi, kaž Jesuž? My drje chzemy, ale my mamy wjele slaboscze w naš a husto podležimy. Rospominajmy žebi dženša prafchenje, **kaž možemy spytowarja dobhczeržny pschewinycz?** Hdyž

1. njepsche žela leknošez ipóinawamy,
2. prawu brón pschecziwo njemu trjebamy,
3. mšdu dobhczerja wopominamy.

## I.

„Tehdom bu Jesus wot teho Ducha do puš žiny wjedženy, so by wot cžerta spytowany byl.“ Krótko prjedy bēšche Jesuž wot Nana kcheczenika kcheczenizu dostal. Pschi tym bēšche so Bóh krašnje t njemu ipóinal. Pschetož njebjeka so wotetrichu a duch Boži jako hołb leczi dele na njeho a hłóš t njebjek džesche: „To je mój luby žyn, na kotrymž ja dobre spodobanje mam.“ Tak bēšche Snjes nětko wuhotowany, swoje mulke powołanje nastupič. Ale wón njestupi hndom mjes lud, ale džesche najpródžy do pušžiny, so by w cžichinje so thromadžil.

Džiwacž so njemožemy, hdyž runje nětko so spytowat jemu blišesche. Tón wjedžishe, wo cze so ja njeho jednasche. Pschetož Schrystijowe žyle žiwjenje bēšche wojowanje psche žimo cžemnošzi: t temu bēšche Boži žyn so žewiš, so by cžertowške štutka štutka. Hdy by so cžertej radžile, Jesuša wotdžeržecž wot štutka wumóženja, dha by žlowjestwo žaneho wumóženika njemšo a kralestwo cžemnošče by dobywało.

Nětk fedžbujče, kaž lekne spytowat so bliži. Wón nje pschistupi jako šly nje pscheczel, ale kaž žwěrnny radžitel, kotremuž žel cžini, so dyrbi Jesuž w pušžinje hłóš tradacž. „Esy-li Boži žyn, dha rjetn, so le kamjenje khlēb budža.“ To klinžič pschecželniwoje; ale wón chze, so by Jesuž swoju bójštu mōž, džiny cžinicž, t temu trjebal, žebi kamemu dobre dny žhotowacž. A jako so pokazuje kaž starošžiny pscheczel, kiž chze Snjesej te khwalbje a cžeseli pomhacž. „Esy-li Boži Esyn, dha štocž dele t wječha templa. Lud budže so ipodžiwacž a tebi pschewyštač; jako temu, kotrehož jandželjo na rukomaj noscha.“ Jehu wopravdžite pschecze pak je to, Jesuša lawječ, so by prošdnu cžesč psched ludžini pytal. Na požledt šjawnišcho wušupuje. Wón pokazuje Jesušej wšhitte žwětne kralestwa a jich krašwoič a praji: „Do wšhitto chzu cži dacž, je-li so delepadywšchi so te mui modlišč.“ S tym Jesuša psched rošbudjenje staji, město cžernjojteho pucža te kchžej pucž semiškeho wješkela hieč. Nětk je Jesuž žyly leknošez swojeho spytowarja ipóinal a rošhorjenu jeho wróczo pokazuje se žlowani: „Šbēhū so wote nje, satanje.“

To cžert pschezo hieč že cžini, so we draicze pschecželniwoho jandžela so žewi, hdyž chze ludži lawjesč. Škuposč je, hdyž na starych wobrajach cžerta t rohani a konjazej nohu widžimy. Tajki spytowat, kajkehož tam widžimy, njeje strašny. Hdy by w takim šhtalcze t nam pschistupil — ja mēnju — my bychmy so rošhorjenti wot njeho w twobrocžili a jemu prajili: šbēhū so wote muje. Ale tajki njeje te Snjesej pschischol, tajki tež t nam nje pschistupi; ale wón so pschecželniwoy bliži, jako chžyl pomhacž, lubeho a dobrego nam wopokafacž, jako by jenož našch wužit

we wo žomaj měl. S lešču a rjanymi žlowami naš pyta do byč. Wocžincze jenož woczi! Spóinajče: wón jara móžny je a ma došž leknošče, tón nje pscheczel, t kotrymž cžinicž mamy. A wón pschindže njewočafany. Pschi naškej najšlabškej stronje naš pschima a swoje nadbēhi pschezo jako wospjetuje. Wēdjenje t nim psches nasche žyle žiwjenje dže, hdyž tež wabjenja t hrēhej t létami so pschemēnja. Młodženža hrēch hinał wabi hacž schēdžiwža, ale bjes wabjenja t hrēhej žadyn njewostanje, ani džēczo ani schēdžiwž. A hdyž žmy tež ras dohly, t tym nje psche žel hiešče njeje pschewinjenty. Spytowat, juntrócž wotpokafany, w šladnej hodžinje jako pschindže. Tehodla dyrbinny šhróbi a wobhladniwi a derje wobronjenti byč.

## II.

Jesuž trjeba w tamnych hodžinach spytowanja prawu brón Bože žlowa. „Šižane steji“, t tym je wšhitte wabjenje satana wotpokafal. Šlowa žwōjateho pižma, kotrež Jesuž nakoži, hodža so tež ja wjele našchich spytowarjow. Dha šhšchimy najprjedy žlowa: „Šlowjeł njeje žiny wot khlēba kameho, ale wot kōždeho žlowa, kotrež psches Boži ert wuindže.“ To naš dopomni, so nješšmy jenož cželo a kreib, ale nješšmjerne dusche, kiž so droho wušupjene a t šbōžnošči powołane. Dale: „Ty njedyrbišch Boha, twojeho Snjesa, spytowacž.“ Spytowanje Boha by bylo, hdy by Snjes t wopacžneje cžesčewlafomnošče t wječha templa dele štocžil a šchit Božich jandželow pschi tym žebi žadal. Jenož na Božich pucžach budža jandželjo naš na rukomaj noschē. A šoncžnje: „Ty dyrbišch so t Bohu, twojemu Snjesej, modličž t jemu kamemu žlužicž.“ Hdyž swoju wutrobu na semiške wēžy powēšchamy, je to semiške našch pschiból. Potom wjazy nješšmy B. Ž. To chzemy žebi pschezo psched woczi štajecž a jako Bože džēczi na čhemu njebjeschemu Snjesej kamemu žlužicž.

W bibliji pak steji hieč že wjele wjazy pižane a wy šče tež wšhelake šchpruchi t njeje natuikli, kiž dyrbja wam bronje t do byčezelkemu bēdženju byč. Derje temu, kiž je w Božim žlowje tak domach, so ma w prawym cžašu w štej hodžinje prawe žlowa t ružy. Derje temu, kiž wot malščez žwōjate pižmo šnaje a jeho jadriwe žlowa w swojej wutrobje wobšhowa a žebi rospomina. Derje temu, kiž so w trjebanju tuteje dobreje brónje pilnje šwucžuje. Wot wojaka so nježada, so swoju brón pschezo trjeba, ale so ju t ružy ma a t nje wobšhadžecž wē. Tak dyrbi pola dobrego wojaka Jesom Schrysta tež byč. Brón tu je, wot Boha nam pschihotowana, t dobhczeržnej mōžu wuhotowana, — brón Božeho žlowa, ale wēšch ty ju trjebacž? Njedžiwajmy so, so to rošbudnej hodžinje, brón žlužbu šapowjedži, kotrež žmy žami šersa, wicž dali. Šsnano je so někotremuž šulšch hieč tak šchlo, so mēšesche w hodžinje štýška a starosčez žadanje po wšchewjazyh šmērowazyh Božim žlowje. Wón wocžini swoju bibliju, ale njenamala, šchtož pytasche; wona rēcžesche t njemu nješšmšiwu rēž — nješškoženy ju na boł položi. Tehodla natuikt tvojju bibliju trjebacž, ščiti so t njej šnaty — budž žiny we njej a ty budžsch widžecž, kaž droha a krašna tebi budže. Jesuž bēšche w swojeho Wōtza žlowje domach, kaž t žylyho noweho testamenta špóinajemy. Hacž do žmjerče bēchu žlowa pšalmow jemu pschitomne, lubo a drohe. Ty žy derje wuhotowany t bēdženju pschecziwo štemu nje psche želej, hdyž žy w Božim žlowje domach. Trjebajmy tutón njecž ducha, Bože žlowo, jako našchu brón w cžachach spytowanja, so bychmy leščepolne nadbēhi cžerta wotrashli. A tajkemu dobyčju pomhaj nam Snjes wojowacž! Wopominaj na požledt tež mšdu dobhczerja.

## III.

„Duž wopušchczi jeho cžert.“ Jesuž mōžesche jako nje mōšeny se žwojim njebjeschim Wōtžom wobšhad mēč. To je

prënja msda dobhčerja. Njedžerže žebi sa knadne, hdyž može-  
če žebi prajicz, so seže hrěch wotpošasali a dobre bėdenje so bė-  
džili. To naž t nowym dobhčizam sahoru. Kajke paž je smyž-  
lenje tych, kiž su padnyli? Sadam a Žewa so po hrěchnym  
padže hańbowaschtaj a pytaschtaj so pšched Bohom sthowacz. Ju-  
dajš pšcheradnik žaneho mēra wjazy njenamaka, dokelž bėšche  
njewinowatu krej pšcheradžil a sapadže do sadwėlowanja. Pėtr,  
kiž bėšche i bojosčzu pšched cžlowjekami, žwojeho Anjesa saprėl,  
džėšche i dwora wyšchěheho mēšchnika — žaloknje plakajo. Me-  
Josef, kiž bėšche sawjedženju Botifaromeje žony žwėrnje a pōzzi-  
wje napčhecžiwu stal, mōžesche i dobrym žwėdomnjom do jastwa  
hicz.

„A hlaj, jandželjo pšchistupichu a žlužachu jemu.“ To je  
dalscha msda sa žwėrne pšchewinjenje. Sły duch bė wotpošasany;  
nėtk pšchihadžeja dobri duchoyo jalo žwjazči towaschoyo a  
žlužebnizy Boha. Kaž je něhdy jandžel Boži Seliasej khlėb a  
wodu pšchinjebl, taž pšchinjeblu jandželjo naschemu wot pščenja  
a bėdženja wustatemu Anjesej woschewjenje. Khlėb sa jeho hłod;  
woni njeblu jeho na rukomaj pšches wšchitke bėdženja, jeho žiwje-  
nje a wurjecje a pšchewodža jeho i rowa t tronej kražnosče.  
Žich žlužba pokasuje nam w Šhrystužbu teho wėczneho krala, ko-  
tremuž je data wšchitka mōž w njebjach a na semu. Schtōž  
bėšche spytowac jemu jako msdu sa Bohu napschecžiwne pucze  
prjōdbdžeržal, to žo Bōžemu žwėrni jako dobhčerika msda sa  
žwėrne bėdženje w bōžij wėrnosčzi dostanje. Abo spominaj  
sako na Josefa. Dokelž bėšche cžisty a žwėrny wostal, bė pšches  
Bože wodjenje i hlubiny do wykōfōsčze wjedženy, so bė prėni  
muž w Egiptowškej. Njeje pšchewo wėrno bylo a njeje tež dženka  
hischče wėrno: „Jandžel teho Anjesa lėha žo wokoło tych, kiž  
žo jeho boja a pomha jim“?

Duž wojujmy žwėru pšchecžiwu wšchitkim nadbėham cžerta.  
Drje je nascha mōž žłaba, ale sa naž wojuje muž prawy: Jesuž  
Šhrystuž, kiž je we wšchitkim spytowany jako my, ale bjes hrěcha.  
Žeho dobhče je nasche dobhče. Nėtk mōžemy i Lutherom  
spėwacz:

Tón fėrschta na žwėcze  
Nėtk hlada žurowje,  
Wón njeschodži paž nam,  
Bōh žudži jeho žam,  
Žoh' žlowižo pobicz mōže!

Tuto žlowižo je: Jesuž. Anježe Jesu, pomhaj tež nam  
dobhčž! Samjeń.

## Szwjate wotfasanje.

Hłōž: Szo lubosčž bōžika modlu t tebi —

1. A nam Šbōžnik nasch je pšchischol i njebjek; Wōtž da  
nam Ssyna žwojeho; nam hrěchow wodacze je pšchinjebl, Anjes  
woprowasche sa naž žo. Že dokonjal stut wumōženja, tōn  
kražny dušche nawoženja!

2. Anjes wustajil je wotfasanje sa wšchitkich žhudyh hrěsch-  
nikow, trōsch, hnadu, mōž, mēr, žohnowanje chze dacž nam  
žhudy i njebjekow. Že žwajatu wjeczer pšchihotowal, wšchěch  
wšcheprašyl, wšchěch na uju wokal.

3. Nėtk pōjče sprōžni, wobcženi, wy žhori t prawem' le-  
sarzej. Wot hrěchow budža wuczisčeni, kiž prošcha, pšchindu  
t Jesužej. O pōjče žrudni, budni, žhori, wšchě ranu nasche  
Jesuž hoji.

4. Schtōž budže dacž žo smyž wot njeho, tōn dobry džel  
i nini dstanje, jem' stacž žo njeb'dže nižo sšeho, dokelž wšchōn  
cžisty smyž je. Sa lubosčž bōžika wšchitko cžini sa hrěschnikow,  
kiž žo we wini.

5. Anjes i wutrobu je žebi žadał, wšchěch žwojich t blidu  
šhriamadžicz, je i milym wōčžom na naž hladał, chze naž wšchěch  
i rowa woschewicz. My wšchitzu jeho potrebamy, wšchě žubla  
i jeho hnady mamy.

6. Duž Anjesa prošchmy w ponižnosčzi, so byli hoicžo do-  
stojni — Anjes pšchindže — wobhladacz žej hoicži pšchi žwojey  
žwajatej wjeczeri, hacž noscha wšchitzu jeho draštu — hacž dostojni  
žo t jeho kvažu.

7. My byli žhubjeni na wėczni wšchěch naschich sšōscžow,  
hrěchow dla. — Nėtk paž žmy Bože lube džēczi pšches jeho žyna  
Šhrystuža. My mamy, njebo wotewrjene, žmy džēczi Bože  
wumōžene.

8. Nam dawa w khlėbi žwoje cželo, we wini žwoju žwajatu  
krej. Že bohacze kryw žwoje blido, wšcho poine darow na nim  
stej. Sa žhudyh hrěschnikow kiž t njemu žo pšchischli, pošluchali  
jemu.

9. Wšchu naschu žlabosčž lubosčž nosch, naž wėczna lubosčž  
lubuje, Ssyn luby Wōtža sa naž prošy, so mēli my to žiwjenje.  
Nam žiwjenje je Šhrystuž dobyl hdyž žam je w Božim žudže  
pobyl.

10. Do lubosčž sa naž t žmjerči džėšche, sa naž wšchěch wo-  
prowasche žo, sa naž slych sšchizowana bėšche ta lubosčž! wopomu  
kōždy to. Sa naž je Šhrystuž sšchizowany; nam sohiži wšchě  
žmjerne ranu.

11. Nam žhudy Šhrystuž wšchitko dari, sa naž je pšche-  
lal žwoju krej, so byli my pšched Bohom prawi, hdyž wuczisčeni  
my žmy i nje. My mamy prawdosčž Šhrystužowu; nėtk  
stroschuje džemy t žwojem' Bohu.

12. We twojch ranach chzu žo žhowacz, mōj luby, žwėrny  
Šbōžnik; we wutrobje cze hospodomacz mōj kralo, Anježe  
Jesužo; cze durbju mēcž, twōj byčž a wostacz, pšched Bohom  
i rowu budu wobstacz.

13. Tej šłati naschoh' wėczneh' sboža budž žhwalba, cžesčž  
do wėcznosčze. My mamy wujednanoh' Boha, nėtk Wōtža teje  
lubosčže! Wōn nam wšchě nasche hrěchi woda, hdyž žwojoh'  
Ssyna sa naž poda.

14. Šhwal teho Anjesa moja dušcha, džal spėwaj jemu  
i wutrobny. Cžesčž wėczna temu Anjesej žlužcha sa wšchitke jeho  
dobrotu! Wšchōn wodyh spėwaj, šhwal wšcho Boha! Bōh je  
nasch Wōtž, nam žorlo sboža! W.

## Šody.

(Škōncženje.)

Jan hėbluje, so tak cžėski wokoło njeho lėtaja. Dželo jemu  
wot rukow dže. Že wjekele, jemu pšchihladowacz. Wjekele je  
tež w Janowej wutrobje. Že to jutrowne wjekele. Bėchu to  
rjane jutry: pšchiroda žo žobu wjekelesche, wutrobny žo radowachu  
a dwė wutrobje bėschtej sbožownej tehodla, so žo na cžasž žiwje-  
nja žlubischtej.

Nėtk Jan sažo w džele. Že to pošlednje lėto, so pola  
mišchtra džela. Sdyž žo sažo jutry, durbu bydlenje a tšchernja  
hizo pšchihotowana byčž, so byschtaj mlodaj mandželstaj, kotrejuž  
kwaž žo w tndženju po jutrach žwjecicz durbjesche, šacžahnyčž  
mohloj do statoka žwojeho a mlody mišchtr hnydom šapocžecž  
žwoje dželo.

Janej šhwataja tak pšchi džele myšle dosad a do pšchihoda,  
a žo to wjekele myšle!

A Mačka žedži domach pšchi wotuje a šchije žebi žwōj wu-  
hot. Njewjesčžiwne radowanje pšchi tym na jeje woblicžu leži. Že  
runje pšchi tym dobrym rjanym placže, kotryž bė Janowa cžeta  
t žłubej darika. Žo mlodej mišchtrki durbjesche tola wšcho derje  
wuhotowane a dohotowane byčž!

